

הזורק חפץ **מְרִשּׁוֹת הַיְחִיד** אחת **לְרִשּׁוֹת הַיְחִיד** אחרת, **וְרִשּׁוֹת הָרְבִים בְּאִמְצַע - רְבִי עֲקִיבָא מְחַיֵּב** שלדעתו "קלוטה כמי שהונחה", כלומר, דבר הקלוט באויר רשות הרבים, נחשב כאילו הונח שם, **וְחַכְמִים פּוֹטְרִין** שלדעתם אין אומרים "קלוטה כמי שהונחה"¹¹⁶:

משנה ב

כִּיצַד הזורק מרשות היחיד לרשות היחיד דרך רשות הרבים שפטור (לדעת חכמים)? **שְׁתֵּי גְזוּזְטְרָאוֹת -** מרפסות, והן רשות היחיד, העומדות **זו כְּנֶגֶד זוּ בְּרִשּׁוֹת הָרְבִים** בולטות בשני צידי רשות הרבים, ורוחב רשות הרבים מפסיק ביניהם, **הַמוֹשֵׁיט** **וְהַזּוֹרֵק חִפֵּץ מִזּוֹ לְזוֹ -** ממרפסת למרפסת - **פְּטוֹר**

הרבים לכרמלית, ומכרמלית לשתיהן פטור, אבל אסור. מרשות היחיד או מרשות הרבים למקום פטור או ממקום פטור לשניהן, מותר לכתחלה. ואינו צריך לומר מכרמלית למקום פטור, או ממקום פטור לכרמלית, שהוא מותר. **והמעביר** מתחלת ד"א לסוף ד"א ברשות הרבים, חייב חטאת. בכרמלית, פטור אבל אסור. ברשות היחיד ובמקום פטור, מותר לכתחלה לטלטל ולהעביר בכל הרשות כולו ואפילו הוא כמה מילין: ר"ע מהחייב. דס"ל מכי עבר החפץ באויר רשות הרבים בתוך עשרה הרי הוא כאילו נח. ורבנן סברי קלוטה בתוך עשרה באויר רשות הרבים לאו כמי שהונחה דמיא. אבל למעלה מעשרה שהוא מקום פטור כולי עלמא לא פליגי דפטור. והלכה כחכמים: **ב כיצד**. רבנן קאמרי ליה: **שתי גזוזטראות**. והן נסרים יוצאים מכותל העליה ולחוץ על רשות הרבים, והגזוזטראות עצמן הן רשות היחיד, וכשהן זו כנגד זו בשני צדי רשות הרבים המושיט והזורק מזו לזו פטור, שלא מצינו זריקה והושטה במלאכת המשכן מרשות היחיד לרשות היחיד

ביאורים והרחבות

ולכך לומדים מגזרה שווה - מן המילה "העברה" - מיום הכפורים. כתיב הכא "ויעבירו קול במחנה" וכתוב התם "והעברת שופר תרועה", מה להלן פְּטוֹר אסור, אף כאן פְּטוֹר אסור. אשכחן הוצאה, (חייב) הכנסה מנלן? סברא היא, מכדי מרשות לרשות הוא, מה לי אפוקי ומה לי עוילוי?! מיהו, הוצאה אב, הכנסה תולדה. ושואלים: אם חייב הוא על תולדה וכן מתחייב הוא על אב, מה ההבדל ביניהם? ותרצו: נפקא מינה כאשר הוא עושה שני אבות מלאכה שונים ביחד, או שתי תולדות של אבות שונים יחד - מתחייב שתי חטאות, ואם עושה אב ותולדה שלו, אינו מתחייב אלא חטאת אחת. ושואלים: ולרבי אליעזר דמתחייב אתולדה במקום אב, אמאי קרו לה אב ואמאי קרו לה תולדה? ותרצו: הך דהואי במשכן חשיבא, קרי לה אב, הך דלא הואי במשכן חשיבא, לא קרי לה אב. אי נמי, זו שכתובה בתורה במפורש - קרויה אב, וזו שאינה כתובה - קרויה תולדה.

116. בגמרא (צו, א) למדין שתי אפשרויות להבנת מחלוקת רבי עקיבא וחכמים. **האחת**, כפי שבארנו למעלה, שנחלקו האם אומרים "קלוטה כמי שהונחה", ולפי זה יש להעמיד את

ר' עובדיה מברטנורא ורחב רשות הרבים מפסיק ביניהן: היו שתיהן בדיוטא אחת. כלומר בעליה אחת באורך רשות הרבים, ויש הפסק רשות הרבים ביניהן: הזורק פטור. הואיל ולמעלה מעשרה הוא, ולא מצינו זריקה מרשות היחיד לרשות היחיד דרך רשות הרבים במשכן, והמושיט חייב, ואע"פ שמושיט למעלה מעשרה, שמצינו הושטה כיוצא בה במשכן מרשות היחיד לרשות היחיד ואורך רשות הרבים מפסיק ביניהן: שכן היתה עבודת הלויים. מושיטים מזה לזה למעלה מעשרה ואורך רשות הרבים באמצע, כיצד [שתי] עגלות זו אחר זו ברשות הרבים ופורקי המשכן היו מושיטין לאותם שעל העגלות שאצלו הן סמוכות וקרובות והן מושיטין לאלו שלפניהם, וכל אחת מהעגלות רשות היחיד הן: אבל לא זורקים. שאין הקרשים נורקין מפני כובדן: חוליית הבור. עפר שמוציאין מחפירת הבור רגילין ליתן סביבות פי הבור כמין חומה להיקף, ואשמעינן דבור וחולייתו מצטרפין לעשרה, ותני בור לעמקו ותני סלע לגבהו: הנוטל מהן. ומניח ברשות הרבים, או הנוטל מרשות הרבים ונותן על גבן, חייב:

הזורק פטור, שלדעת חכמים "קלוטה אינה כמי שהונחה", והמושיט פטור שכן לא מצינו במלאכת המשכן הושטה באופן זה שרוחב רשות הרבים מפסיק ביניהם.

אולם אם היו שתיהן בדיוטא אחת - בשורת בנינים אחת זו אחר זו, לאורך רשות הרבים - המושיט חיב, והזורק פטור, מפני שכן היתה עבודת הלויים במשכן, שתי עגלות שהן רשות היחיד, היו עומדות זו אחר זו ברשות הרבים, והיו מושיטין הקרשים מזה לזה, אבל לא זורקין מפני כובדם או מפני קדושתם, לפיכך הזורק פטור.

חולית הבור - עפר שמוציאים מחפירת הבור, ומניחים אותו סביב הבור כעין מעקה לבור, או והסלעי, ושניהם עומדים ברשות הרבים, בזמן שהן גבוהים עשרה טפחים ורחבן ארבעה טפחים על ארבעה טפחים, הרי דינם כרשות היחיד, ולכן הנוטל מהן לרשות הרבים ונותן על גבן מרשות הרבים - חיב משום הכנסה והוצאה. אך בזמן שחוליית הבור או הסלע הינם פחות מכן - שגבהם פחות מעשרה טפחים, דינם לא כרשות היחיד אלא ככרמלית, ולכן הנוטל או הנותן - פטור מחטאת. ואם רחבם פחות מארבעה טפחים, דינם כמקום פטור:

ביאורים והרחבות

מחלוקתם כשהעביר את החפץ באויר רשות הרבים, דהיינו בתוך עשרה טפחים, שכן מעל עשרה טפחים אין זה רשות הרבים אלא מקום פטור. השניה היא, שמחלוקתם היא במעביר מעל עשרה טפחים, ונחלקו האם לומדים זורק ממושיט לחייב בזורק מעל עשרה טפחים, שכן המושיט מרשות היחיד לרשות היחיד דרך רשות הרבים, חייב אפילו למעלה מעשרה. 117. גרסינן בגמרא (צט, א): למה לי למיתני "חוליית הבור והסלע", ליתני "הבור והסלע"? מסייע ליה לרבי יוחנן דאמר רבי יוחנן: בור וחולייתו מצטרפין לעשרה.

ר' עובדיה מברטנורא

משנה ג

הַזֹּרֵק חפץ **אַרְבַּע אַמּוֹת** ברשות הרבים, ופגע **בַּפּוֹתֵל** ונח שם, אם נח **לְמַעַלָּה מֵעֵשְׂרֵה טַפְחִים** מן הקרקע, הרי זה **בְּזֹרֵק בְּאֵוִיר** ופטור מחטאת, שכן למעלה מעשרה טפחים ברשות הרבים הוא מקום פטור¹¹⁸. ואם נח **לְמַטָּה מֵעֵשְׂרֵה טַפְחִים**, דינו **בְּזֹרֵק בְּאֶרֶץ**, והדין הוא **שֶׁהַזֹּרֵק בְּאֶרֶץ אַרְבַּע אַמּוֹת** ברשות הרבים **חַיֵּב** כדין המעביר ארבע אמות ברשות הרבים.

זֶרֶק חפץ **לְתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת** שבקירבתו, **וְנִתְגַלְגַּל** החפץ **חוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת** ממקום שזרק - **פְּטוּר** משום שלא נתכוון לזריקה של חיוב¹¹⁹.

אבל אם זרק חפץ **חוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת** ונח החפץ, ושוב חזר **וְנִתְגַלְגַּל לְתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת** - **חַיֵּב** שכן יש כאן עקירה והנחה, ומה שנתגלגל אחר כך החפץ, אין בכך לפוטרו:

משנה ד

הַזֹּרֵק בֵּינֵם אַרְבַּע אַמּוֹת בשבת - **פְּטוּר** כיוון שהים דינו ככרמלית, שאיסורה מדרבנן. **אִם הָיָה רֵקֵק מַיִם** - שלולית ורְשׁוֹת הַרְבִּיבִים

נקראים רקק; ורשות הרבים **מֵהַלְכַת בּוֹ**. שרבים מהלכים בו: וכמה הוא רקק. כמה הוא עמקו דינמא אכתי רשות הרבים הוא ולא נעשה כרמלית: ורקק מים ורשות הרבים מהלכת בו. האי

ביאורים והרחבות

118. בגמרא (ק, א) למדין שמדובר בכגון שזרק דבילה שמנה ונדבקה בכותל למעלה מעשרה טפחים, שבכגון זה יש כאן עקירה והנחה.

119. גרסינן בגמרא בבא קמא (כו, ב): נתכוין לזרוק שתיים וזרק ארבע: לענין נזיקין - חייב, לענין ד' דברים (חיוב נזק, צער, רפוי, שבת ובושת) - פטור, לענין שבת - מלאכת מחשבת בעינן (וכאן לא נתכוון), לענין גלות (כגון אם נפלה על האדם ומת) - "אשר לא צדה" אמר רחמנא, פרט לנתכוון לזרוק שתיים וזרק ארבע, לענין עבד (אם נפל החפץ על עבדו וסימא את עינו) - פלוגתא דרבן שמעון בן גמליאל ורבנן. ולענין גלות פירש"י - חייב, דכתיב "ואשר לא צדה... ושמתי לך מקום" וגו', פרט למתכוון לזרוק שתיים וזרק ארבע שאינו בתורת "וכי יזיד איש" וגו', אלא בתורת "ושמתי לך מקום" וגו'. לישנא אחרינא: "ואשר לא צדה" - פרט למתכוון כו', דפטור מגלות, דהכי משמע: שלא צדה - שלא נתכוון לצדד ולזרוק אצלו - הוא ינוס, פרט לזה שצדה.